

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ, БІОНЕОРГАНІЧНОЇ, ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ

Викладання хімії та проведення досліджень у галузі хімії у Львівському університеті розпочалось у 1784 р. на новоствореній кафедрі природничої історії, організатором і першим керівником якої був професор Антоній Гільтенбранд (Antoni Hiltenbrand). На цій кафедрі поєднувалось викладання для студентів медичного та філософського факультетів і наукові дослідження з математики, фізики, хімії, мінералогії, ботаніки та зоології. У 1784-1805 р.р. хімію для студентів медичного факультету викладав доктор хімії та ботаніки, організатор першої хімічної лабораторії Бурхард Шіверек (Burkhard Schiverek). Професор Б. Шіверек досліджував мінеральні води Прикарпаття, пропрацював у Львівському університеті 21 рік, але своїх робіт не опублікував. З 1787 по 1805 р.р. в галузі хімії працював Балтазар Гакет (Balthasar Hacquet), який провів аналіз подільських кремнеземів, карпатських залізних руд, мінеральних вод і солей.

У 1851 р. від кафедри природничої історії відділилась кафедра хімії, організатором і першим керівником якої був професор Франц Плесс (Franz Pless). Він вивчав властивості озону і деяких органічних речовин, відкрив пеларгонову кислоту, досліджуючи яку через нещасний випадок втратив зір. У 1852 р. Ф. Плесс організував хімічну лабораторію, яка відповідала найкращим стандартам того часу. Після створення у 1853 році при філософському факультеті фармацевтичного відділення, студенти цього відділення вивчали на кафедрі хімії загальну та неорганічну хімію в продовж першого курсу навчання.

З 1857 р. кафедра хімії і хімічна лабораторія, які очолив професор Леопольд Пєбаль (Leopold Pebal), розміщувались на вулиці св. Миколая (тепер М. Грушевського), 4. В цей період на кафедрі проводилось вивчення складу бориславської нафти, розпочались перші дослідження в галузі електрохімії.

У період від 1865 р. до 1872 р. кафедрою хімії керував професор Едвард

Ліннеман (Edward Linnemann), який проводив дослідження в галузі органічної та фармацевтичної хімії. З 1872 р. кафедру очолив професор Броніслав Радзішевські (Bronislaw Radziszewski), основним напрямком роботи якого було вивчення хімії органічних сполук. Крім цього, в коло його інтересів входила фізична хімія (явище хемілюмінесценції органічних сполук) та хімія комплексних сполук.

Корпус Львівського університету, в якому в 1857-1894 р.р. розташовувалась кафедра хімії.

У 1894 р. кафедра хімії переїхала в новозбудований хімічно-мінералогічний корпус по вулиці Длугоша (тепер Кирила і Мефодія), 6, а у 1895 р. від неї відокремилась кафедра неорганічної хімії, першим керівником якої був учень Б. Радзішевського професор Броніслав Ляховіч (Bronistaw Lachowicz). Викладачі новоствореної кафедри читали курси неорганічної, аналітичної та фізичної хімії для студентів медичного, філософського та природничого факультетів. На кафедрі проводилось вивчення хімії і технології переробки нафти, дослідження в галузі фізичної хімії та хімії комплексних сполук.

Хімічно-мінерологічний корпус
Львівського університету (фото 1892 р.)

Після передчасної смерті професора Б. Ляховича у 1903 р. кафедру очолив професор Станіслав Толлочко (Stanislaw Tottoczko), який керував кафедрою до 1935 р. Під його керівництвом проводились дослідження з аналітичної хімії, електрохімії та фотохімії.

З 1938 р. кафедрою неорганічної хімії завідував професор Владзімеж Тшебятowski (Włodzimierz Trzebiatowski), перші роботи якого пов'язані із застосуванням фізико-хімічних методів дослідження, переважно потенціометрії, для кількісного визначення металів в сталях, а також полярографічного методу.

У 1939 р. медичний факультет Львівського університету був реорганізований у Львівський державний медичний інститут, в складі фармацевтичного факультету якого була утворена кафедра неорганічної,

Хімічний корпус Львівського медичного
інституту по вул. Пекарській, 52

аналітичної і фізичної хімії. Організатором і першим завідувачем новоствореної кафедри, яка розташувалась на вулиці Пекарській, 52, був професор Юзеф Геллер (Jozef Heller).

Під час німецької окупації Львова на базі медичного інституту функціонували медико-природничі фахові курси (1942-1944 р.р.). Викладання хімії для студентів проводилось на кафедрі загальної хімії, якою керував професор Євген Вертипорох.

Після відновлення діяльності Львівського державного медичного інституту у 1944 р. кафедрою загальної, неорганічної та аналітичної хімії завідував професор Микола Туркевич, а у 1946-1949 р.р. професор Яков Беркман. Від 1950 до 1957 р. кафедрою загальної і неорганічної хімії завідував професор Олександр Юрженко, а з 1957 по 1974 р. - учень професора О. Юрженка доцент Володимир Гусяков.

Упродовж наступних 28 років кафедрою загальної і неорганічної хімії, а з 1987 р., після об'єднання кафедр загальної і неорганічної хімії та фізичної і колоїдної хімії, кафедрою загальної, біонеорганічної та фізикоколоїдної хімії завідував професор Анатолій Минка (1974-2002 р.р.). З 2002 р. до 2020 року кафедру очолював учень професора А. Минки доцент Огурцов В.В. Кафедра фізичної і колоїдної хімії була утворена у 1965 р. на базі лабораторії фізичної і колоїдної хімії при кафедрі біохімії. Організатором і першим завідувачем був професор Сергій Міскіджян. З 1977 р. завідувачем кафедри став учень професора С. Міскіджяна доцент Сергій Кирилюк, який очолював кафедру до 1987 р.

З 2020 року кафедру загальної, біонеорганічної, фізикоколоїдної хімії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького очолює доктор фармацевтичних наук, професор Драпак Ірина Володимирівна.